

साझापुरा

राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakanews.com

कृषिजन्य फोहोर व्यवस्थापनमा थाहा नगरको काम सुरु

हेटौंडा, १२ माघ/मकवानपुरको उत्तरी क्षेत्रस्थित थाहा नगरपालिका कार्यालयले नकडिने कृषिजन्य फोहोर व्यवस्थापनसम्बन्धी काम सुरु गरेको छ ।

बढ्दो कृषि आधुनिकीकरणसँगै छरपट्टरपमा रहेको कृषिजन्य फोहोर संकलनमा पालिकाले कार्ययोजनासहित काम थालेको हो । पालिकाले प्रयोग भैसकेको मलिन प्लाष्टिक, टनेल प्लाष्टिक, विषादीको बोतल/बट्टा पिपिनेटलगायतको नकडिने फोहोर व्यवस्थापनसम्बन्धी काम थालेको हो । नगरपालिकाको कृषि विकास शाखाले ५ माघमा सूचना जारी गर्दै किसानलाई कृषिजन्य फोहोर जथाभावी नफाल्न अनुरोध गरेको छ । पालिकाले तत्कालका लागि यति माघ ७ देखि १२ गतेसम्म त्यस्ता फोहोर संकलन गर्न सवारी साधनको व्यवस्था गरेको कृषि विकास शाखाप्रमुख सन्जय तिवारीले जानकारी दिए ।

चित्लाङ-चन्द्रागिरी सडकमा थपियो ८ करोड रुपैयाँ

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, १२ माघ/हेटौंडा-काठमाडौं जोड्ने चन्द्रागिरी-थानकोट सडकमा करिब ८ करोड रुपैयाँ थप निवेश हुने भएको छ । मकवानपुरका सांसद महेशकुमार बर्तीनाका अनुसार यो सडक खण्डको सार्वजनिक काम तत्काल थप ७ करोड ९९ लाख रुपैयाँ थपिएको हो ।

काठमाडौं-चन्द्रागिरी-चित्लाङ जोड्ने २२ किलोमिटर मोटरबाटो डरलान्देरी धरप बनेपछि सबैभन्दा चालोको विषय बनेको थियो । यो सडक खण्डको अन्तरी भाग थानकोटदेखि चन्द्रागिरी डोडासम्म छ । सडकका कारण सवारीसाधन टुटफुट हुनु सामान्य घटना हुनु भन्ने धुनु हुनु आसपासको दिनचर्या बनेको छ । सडक बनेपछि भन्दा केही फरकको भयो तर, कच्ची अवस्थाका कारण हिउँदमा धुनुनुको र वर्षामा हिलाम्य हुनाले गाडी चलाउन कठिन बनेरहेको थियो ।

चित्लाङ-चन्द्रागिरी-थानकोट सडक खण्डको सार्वजनिक गर्न चालु आर्थिक वर्षका लागि २० करोड रुपैयाँ माग गरिएको तर अर्थमन्त्रालयले २ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको सांसद बर्तीनाले बताए । त्यसमा सडक विकास बोर्डको थप एक करोड ५० लाख रुपैयाँ समेतको काम भइरहेको बताए। अर्थमन्त्रालयले २ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको यो सडकका लागि केही दिनभित्रै शोषण हुनेगरी चालु आर्थिक वर्षको बजेटबाट थप ८ करोड विनियोजन हुने भएको सांसद बर्तीनाले जानकारी दिए ।

सडक डिभिजन कार्यालय काठमाडौंले पर्याप्त बजेट नभएका कारण मर्मतसम्भार गर्न नसकेको बताए। थानकोट-चन्द्रागिरी-चित्लाङ सडक खण्डको २२ किलोमिटरमध्ये चार किलोमिटर अत्यन्तै जोखिमपूर्ण उकालो रहेकाले त्यसलाई सुधार गरेर कालोपत्रे गरिसम्म सधैं यात्रुले दु:ख पाइरहेने अवस्था छ । चार किलोमिटर सडक मात्रै सुधार गर्दा पनि धेरै हदसम्म सडक सुरक्षित र सर्वसाधारणको यात्रा सहज हुने डिभिजन सडकका प्राधिकृतहरू बताउँछन् ।

मकवानपुरको उत्तरी क्षेत्र थाहा नगरपालिका र काठमाडौं जोड्ने चित्लाङ-चन्द्रागिरी-थानकोट सडकमाई गणेशमान सिंह मार्ग नामाकरण गरिएको छ । २०७३ सालमा सडक निर्माण सुरु गरेको ठेकेदार कम्पनीले निर्माणकार्यलाई भन्दा पनि सडक चौडा बनाउँदा निकैको हुना बेचेल्लर्क ध्यान दिँदा चित्लाङ-थानकोट सडक त्यति बेसलेखि अल्पकालैको थियो । सरकारले २०६२ सालदेखि यो सडक निर्माण सुरु गरेको हो । बडा तहदेखि पालिका, प्रदेशसभा सदस्य, प्रतिनिधिसभा सदस्यहरूको एकमतले यो योजनामा रकम विनियोजन गर्ने दबाव दिनुपर्ने सांसद बर्तीनाको जोड छ ।

केही समय अघि बागमती प्रदेशको भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले सडक निर्माणमा चासो देखाउँदै चित्लाङमा सर्वपरीक्षीय भेला पनि राखेको थियो । भेलामा सहभागी स्थानीयले ठेकेदार कम्पनीको कार्यावलीको कारण सडक निर्माण अल्पकालै भएको बताएका थिए । चित्लाङ-थानकोट सडक (गणेशमान सिंह मार्ग) आयोजनाले थानकोट-चित्लाङ मार्गको काठमाडौंतर्फ पानीघाट्टेखि देउरानीसम्मको २.५ किलोमिटरको चट्टानी पहाडमा समस्या भएको जनाएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७०/७१ देखि हलसम्म यो सडकमा अरबी रुपैयाँ खर्च भइसकेको आयोजनाले जानकारी दिएको छ । नेपालको प्राचीन सडक अर्थात् पुरातात्विक, ऐतिहासिक, धार्मिक महत्वका सम्पदाहरू थानकोट चित्लाङ जोड्ने भीमफेदी-कुनेखानी-चित्लाङ-थानकोट मार्गको सार्वजनिकताको लागि प्रयास गरिएको थियो ।

इन्द्रसरोवरको ६ महिनामा बजेट खर्च झण्डै ६ करोड मात्रै

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, १२ माघ/इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पुस महान्तसम्म १२.०७ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल गरेको जनाएको छ ।

पालिकाले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को विषय ३ बमोजिम सार्वजनिक गरेको प्रगति विवरण (स्वतःप्रकाशन) मा यो विवरण उल्लेख गरिएको छ ।

पालिकाले चालु आर्थिक वर्षका लागि ५९ करोड १७ लाख ७२ हजार बजेट विनियोजन गरेकोमा हलसम्म ५ करोड ९३ लाख ९२ हजार १ सय ५० रुपैयाँ मात्र खर्च गरेको सार्वजनिक विवरणमा उल्लेख छ । गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा कार्यालय सञ्चालन गन्तव्यका लागि महत्वपूर्ण गन्तव्यका रूपमा रहेको चित्लाङको नाम पहिले चित्रापुर थियो । चैत्य जाने बाटो भएकोले पछि यसको नाम चैतलुङ रहन गएको मान्यता छ । पछि अपभ्रंश भएर यसको चित्लाङ रहन गएको स्थानीयवासी बताउँछन् ।

संस्कृति र इतिहासको अध्ययन गन्तव्यका लागि महत्वपूर्ण गन्तव्यका रूपमा रहेको चित्लाङको नाम पहिले चित्रापुर थियो । चैत्य जाने बाटो भएकोले पछि यसको नाम चैतलुङ रहन गएको मान्यता छ । पछि अपभ्रंश भएर यसको चित्लाङ रहन गएको स्थानीयवासी बताउँछन् ।

प्रगति हासिल गरेको पालिकाले ८ माघमा सार्वजनिक गरेको विवरणमा उल्लेख गरिएको छ । चालु आर्थिक वर्षका लागि ५९ करोड १७ लाख ७२ हजार १ सय ५० रुपैयाँ मात्र खर्च गरेको सार्वजनिक विवरणमा उल्लेख छ । गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्षमा कार्यालय सञ्चालन गन्तव्यका लागि महत्वपूर्ण गन्तव्यका रूपमा रहेको चित्लाङको नाम पहिले चित्रापुर थियो । चैत्य जाने बाटो भएकोले पछि यसको नाम चैतलुङ रहन गएको मान्यता छ । पछि अपभ्रंश भएर यसको चित्लाङ रहन गएको स्थानीयवासी बताउँछन् ।

अञ्जनले संकटाबाट आहारारा गोल्डकप खेल्ने

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, १२ माघ/नेपाली राष्ट्रिय टिमका स्टार हेटौंडेली अञ्जन विष्टसहित केही नाम चलेका खेलाडीले संकटा क्लबबाट २३ औं आहारारा पोखरा गोल्डकप खेल्ने भएका छन् ।

अञ्जनसहित मिर्जापुङ्कर लकने मिश्र, गोर्खापुङ्कर दीप मिश्र लगायत खेलाडीसहित आहारारा पोखरा गोल्डकपको उपस्थि रक्षा गर्ने लक्ष्यका साथ संकटा पोखरा आएका छन् । अञ्जन र लकनेले केही समयअघि सम्पन्न नेपाल सुपर लिग प्रतियोगितामा एफसीसँग खेलेका थिए । त्यसै समयअघि भएको गत निजन्को ए डिभिजन लिगमा अञ्जनले चर्च खाइरहेको खेलेका थिए भने लकनेले भीष्मर क्लबबाट खेलेका थिए । सल्ले दीप झाकाले बीगम्व युनाइटेडबाट एफएलस खेलेका थिए ।

सर्वोपरि संकटाको अन्व बेनाडीमा राष्ट्रिय टिममा युवा मिडफिल्डर आशु पौडेल, राष्ट्रिय टिमबाट खेल्नसकेका सुमित श्रेष्ठ र सुरजम्बु ठकुरी पनि छन् । सल्ले विरेणी बेनाडी फोडे फोफान, स्टेफेन र दिन पौडेल एफसीसँग पनि संकटाको टिममा छन् । फोडे र स्टेफेनले एफसीसँग फोडीबाट

व्यवसायी न्यौपाने अब काग्रेसमा

साझापुरा संवाददाता

हेटौंडा, १२ माघ/४ मासि रमा भएको प्रतिनिधिसभा र प्रदेश सभा निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेससँगै सहभागीले राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)को जित्ना संयोजक पद ग्रहणका लागि न्यौपाने काग्रेसमा प्रवेश गरेको छ ।

रास्वपा मकवानपुरको संस्थापक संयोजकसमेत रहेका न्यौपाने शुकुमार हेटौंडामा आयोजित एक कार्यक्रममा नेपाली कांग्रेसमा प्रवेश गरेका हुन् । उनी मकवानपुर उपक्षेत्र वरिष्ठ संघको अध्यक्ष पनि बइसकेका छन् ।

देशी पत्रको प्रयासमा उनी पराजित भएका थिए । नेपाली कांग्रेसको ७८ औं स्थापना दिवसका दिन हेटौंडामा भएको कार्यक्रममा न्यौपानेलाई पार्टीका पूर्वसंयोजक प्रकाशमान सिंह र कलेश बागमती प्रदेश सभापति इन्द्रबहादुर बाल्लेले पार्टीमा प्रवेश गराएका छन् ।

काग्रेस छिट्टै न्यौपानेले रास्वपा देश बनाउने कुनै एजेन्डा नभएको आरोप लगाए । रास्वपा जनतालाई आस देखाएर विरामा जनतालाई बाधु काग्रेसमा गएका उनको टिप्पणी छ । निर्वाचनमा रास्वपाका समाजवादीक सांसदलाई काग्रेस नेताको घरमा लगेर भेट गराएको सन्देशमा उजुरी परेपछि उनलाई पार्टीले निरन्तर गरेको थियो । उनी यसअघि प्याले अध्यक्ष केपी शर्मा भोलाकै हातबाट टीका लगाउँदै बासकोटबाट प्याले प्रवेश गरेका थिए ।

डाइमिड्डु सिक्ने तयारीमा हुनुहुन्छ ? अब निराश नहुनुहोस्...

हागी कर्हा जति सुकै नजान्ने गण्डमि दक्ष तथा अनुभवी प्रशिक्षकद्वारा जाडी सिक्नुका साथै लाइसेन्स परीक्षा र ट्रायल सहजै पास गर्न सक्ने जाडी डाइमिड्डु प्रशिक्षण दिइन्छ ।

हालका विशेषताहरू:

- अललाईन फर्न भर्ने सुविधा ।
- रोड टेस्ट जाराइन्छ ।
- दक्ष प्रशिक्षकहरूद्वारा प्रशिक्षण ।
- लाइसेन्स ट्रायलको प्राविधिक ज्ञान दिइन्छ ।
- जाडीको पार्टपुर्जासम्बन्धी सम्पूर्ण ज्ञान दिइन्छ ।

के.के. डाइमिड्डु प्रशिक्षण केन्द्र
हेटौंडा-५, पिप्ले मकवानपुर

सम्पर्क: ९८४५९६९९५, ९८५७२८६९९९, ९८५७२८३५६९

"Education is the real treasure"

22 days to go

HETAUDA ACADEMY
Residential Secondary School
Shahid Smarak, Hetauda-11, Makawanpur, Nepal
☎ 057-525548 ☎ 057-525547 ☎ 057-523547
www.hetaudaacademy.edu.np | info@hetaudaacademy.edu.np

संसार प्रकाशित साहित्य बाहेकका सामग्रीहरू विभिन्न वेबसाइट, सामाजिक सञ्जाल तथा एनेन्सीहरूबाट सञ्चार गरिएका हुन् ।

facebook twitter Google विज्ञान/प्रतिष्ठा

इतिहासकै ठूलो डेटा लिक्को घटना, २६ अर्ब अकाउन्टमा कतै तपाईंको नाम त छैन ?

विश्वमा हालसम्मकै ठूलो डेटा लिक्को घटना सार्वजनिक भएको छ । यस घटनामा अर्बौं संख्यामा विभिन्न अनलाइन अकाउन्टहरू ह्याक भएका छन् । डेटा लिक्को उक्त घटनापछि साइबर अपराधसँग सम्बन्धित चिन्ता भने बढेको छ ।

उक्त त विषयमा हेरेक दिन ठूलो संख्यामा मानिसहरू साइबर अपराधको शिकार भइन्छन् । यस्ता अर्बौं अकाउन्टका डेटाहरू लिक् हुने विषयभरका लागि एउटा ठूलो चिन्ताको विषय बनेको छ ।

रिपोर्ट अनुसार कम्तिमा २६ अर्ब अकाउन्टका डेटाहरू लिक् भएका छन् । यसमा लिङ्गदान, नामपछाट, भेन्चो, एडोब र टवीटर अकाउन्ट समेत सामेल छन् । त्यसैबेला यस्ता डेटाहरू लिक् भएका छन् ।

लिक् भएका डेटामा युजरनेम तथा पासवर्ड जस्ता लगान क्रेडेंशियलका अलावा अन्य विवरणहरू पनि रहेका छन् । साइबर न्यूजको रिपोर्ट अनुसार यस्तो लिक् भएका

डेटाहरूमा अधिकतम संकेतन विवरणहरू छन् । साइबर विज्ञानका अनुसार साइबर अपराधीहरूको हतमा पर्दा यसले इन्टरनेट प्रयोगकर्तालाई ठूलो जोखिमको घिर्नामा गर्नुहुन्छ ।

यो विवरणको सहयोगमा ह्याकर तथा साइबर अपराधीहरूले विभिन्न खालका साइबर आक्रमण गर्न सक्छन् । यी डेटाको सहयोगले कसैको पहिचान चोरी गर्न, फिर्सिग स्वयम्, ललित साइबर आक्रमण तथा कसैको संवेदनशील अकाउन्टमा आक्रमण गर्न जस्ता काम साइबर अपराधीले गर्न सक्छन् । साइबर न्यूजका सेक्युरिटी अनुसन्धानकर्ता मार्टिन सासनस्कसका अनुसार सम्भवतः अधिकतम मानिसमा यसको प्रभाव पर्नेछ ।

लिक् भएका डेटामध्ये ठूलो संख्यामा फिर्साइ इन्टरनेट मेसेजिङ प्लेटफर्म टेलिग्राम प्रयोगकर्ताका डेटा छन् । यसका १.४ अर्ब प्रयोगकर्ताका डेटा लिक् भएका छन् ।

त्यस्तै दोश्रो नम्बरमा विबो रहेको छ, जसका १.० करोड ४० लाख अकाउन्टका

डेटा लिक् भएका छन् भने माइक्रोसफ्ट ३६ करोड, टवीटरका २८ करोड १० लाख र लिङ्गदानका २२ करोड १० लाख प्रयोगकर्ताका डेटा लिक् भएका छन् । त्यसै मोजिक सिडिङ प्लेटफर्म डीज्जरका २४ करोड ८० लाख प्रयोगकर्ताका डेटा पनि लिक् भएका छन् ।

त्यसका साथै एडोब, टेलिग्राम, डुपबक्स, दूरदृष्ट्या, क्याम्पा र नामपछाट लगायतका विभिन्न प्लेटफर्ममा डेटा पनि त्यसमा सामेल छन् ।

यदि यी २७ अर्ब डेटामा आफ्नो नाउँका डेटाहरू पनि छन् कि भनेर जान्न मन छ भने तपाईंले सजिलैसँग त्यो पता लगाउन सक्नुहुन्छ । त्यसका लागि <https://cybernews.com/personal-data-leak-check/> वेबसाइटमा गएर आफ्नो ईमेल ठेक्का हालेर हेर्न सक्नुहुन्छ ।

यदि तपाईंको डेटा कुनै लिक्मा सामेल भएमा यो वेबसाइटले तपाईंलाई यसबारेमा जानकारी दिनेछ ।

यौनस्वास्थ्य

पुरुषको खराब यौन स्वास्थ्यबारे जानकारी दिने यी चार लक्षण

जब सेक्ससँग सम्बन्धित समस्याको कुरा आउँछ तब पुरुष सधैं यो कुरा कसैलाई पनि भन्न नपरेपनि हुन्छन् भनेर सोच्ने गर्छन् । डाक्टरलाई आफ्नो समस्या भन्नुबाट हिचकिचाउँछन् । तर डाक्टरले भने यौन स्वास्थ्यलाई गर्म्भीरताका साथ लिनु सल्लाह दिन्छन् । किनभने वास्तवमा यसले हाम्रो मानसिक र शारीरिक स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्छ ।

दुर्भाग्यवशा नेपलसहित संसारका धेरै देशमा यौन स्वास्थ्यबारे कुरा गरिँदैन । सेक्सका चर्चित विषयहरूले पुरुषले आफ्नो यौन स्वास्थ्यबारे समय हुँदा नै जानकारी भएको खण्डमा मात्रै यसको उपचार सम्भव भएको बताउने गर्छन् । एक एन्डोक्रिनिस्टले यौनसम्बन्धित रोगबारे पता लगाएर यसको उपचार गर्न सक्छन् ।

एन्डोक्रिनिस्ट एक यस्ता दश सुरोलोजिस्ट हुन् जसले पुरुषमा बायोपन र यौन स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित गर्म्भीरतालाई बुझ्न सक्छन् । विज्ञका अनुसार यदि कुनै व्यक्तिमा यौनसम्बन्धित यी चार प्रकारका समस्या महसूस भइरहेको छ भने उनीहरूले तुरन्त एन्डोक्रिनिस्टलाई सम्पर्क गर्नुपर्ने हुन्छ ।

यदि यौन क्रियाकलापपछि तपाईंको भाँपतन भइरहेको छ भने तपाईं फिमिचोर एन्जाकुनेशनमा पीडित भएको हुनसक्छ । यो समस्या धेरैबसो कम उमेरका नौबानामा देखिने गर्छ । यद्यपि यो समस्या कुनै पनि उमेर सम्ममा देख्न सकिन्छ ।

युरो एन्डोक्रिनिस्टका अनुसार फिमिचोर इन्जाकुनेशन बढी उमेर भएकाहरूमा इरेक्टाइल डिस्फन्क्सनको बार्निङ साइन पनि हुनसक्छ । यसले मानिसहरूमा एन्जाइटी डिस्अर्डरको चेतावनीको कार्य पनि गर्नसक्छ ।

यौनसम्बन्धित कमीको
यौनसम्बन्धित कमीको अर्थ यौनको

विषयमा तपाईंको इच्छा कम भइसकेको छ । यो समस्या पुरुषको हर्मोन टेस्टोस्टेरोनको कमीसँग पनि सम्बन्धित छ । वास्तवमा शारीरमा टेस्टोस्टेरोनको सम्बन्ध हाम्रो सेक्स ड्राइभ, स्वर्भ प्रोडक्सन, मांसपेशी, कपाल र हृदयीसँग सम्बन्धित हुन्छ ।

डाक्टरका अनुसार टेस्टोस्टेरोनको कमीले मानिसको शारीर र मुडलाई प्रभावित गर्न सक्छ । डिप्रेसन, एन्जाइटी वा सम्बन्धित समस्या यौनसम्बन्धित कमीका कारण पनि हुनसक्छन् । यसबाहेक मधुमेह, उच्च रक्तचाप समेत एन्डोक्रिनिस्टसला विभिन्न प्रकारका उपचार ले पनि यस्तो समस्या भन्नु बढाएको हुनसक्छ ।

बायोपन:
बायोपनमा पुरुषले करिब ४० देखि ५० प्रतिशत योगदान दिने गर्छन् । गर्भधारण गर्न अयोग्य हुनुमा धेरै प्रमुख कारण हुनसक्छ ।

असन्तुलित हर्मोन र सेक्सुअल डिस्फन्क्सनसमेत धेरै कारणले पुरुष बायोपनको शिकार हुनसक्छन् ।

इरेक्टाइल डिस्फन्क्सन:
शारीरिक सम्बन्ध स्थापित गर्नका लागि आवश्यक पर्ने इरेक्सन तपाईंलाई प्राप्त गर्न र त्यसलाई कायम राख्न कठिनलाई हुन्छ भने तपाईं इरेक्टाइल डिस्फन्क्सनमा पीडित हुनसक्छन् । यस्तो समस्या त्यतिबेला हुन्छ जब मानिसको गुनाहसम्म रक्त सञ्चार राम्रो हुन सक्दैन ।

धेरै पटक त यो समस्या शारीरिक अवस्था, मधुमेह रोग, धाड्पड विट्टी, मधुमेह र हाडपट्टीसँग सम्बन्धित हुनसक्छ । डाक्टरका अनुसार यो समस्या एन्जाइटी, ट्युमर र डिप्रेसनजस्ता मानसिक अवस्थासँग पनि सम्बन्धित हुनसक्छ ।

गीत

तिमीलाई मैले...

साहित्य लामिछाने

कक्षा-७

जेम्स इड्लिस मिडियम स्कूल, हेटौडा-११

तिमीलाई मैले मेरो मुटुमा समाई राख्ने
खुसीका ती दृश्य आफ्नो मनमा धामी राख्ने
बिताएका ती पलहरू आफ्नो हृदयमा समाई राख्ने
हेरेक जीवन तिमिसँग बिताउने खोज्ने
तिमीलाई मैले मेरो मुटुमा समाई राख्ने.....

तिमीलाई मैले मेरो मुटुमा समाई राख्ने
खुसीका ती दृश्य आफ्नो मनमा धामी राख्ने
सधैं तिम्रो निम्ती आफ्नो खुसी त्यागी दिएर
सबै इच्छा तिम्रो लागि सुम्पी दिएर
जीवनको मोडमा सधैं तिम्रीलाई नै खोजी हिउँदै
तिमीलाई मैले मेरो मुटुमा समाई राख्ने ।

गीत

अकबरीया लामा

कक्षा-५

विभुवन सेकेन्डरी स्कूल, हेटौडा-११

तिमीलाई मैले मेरो जिन्दगीमा रोप्ने
तिमीलाई मैले तिम्रो खुसीहरू खोज्ने

तिमीलाई मैले मेरो जीवनको मोडमा रोप्ने
तिमीलाई मैले मेरो जिन्दगीमा रोप्ने

तिमीलाई मैले आफ्नो खुसी त्यागी दिएर
तिमीलाई मैले मेरो जिन्दगीमा रोप्ने ।

गजल

गुणदेव महत

तिम्रो मनेको फाट्टेछ आमा य टाल्छु भन्थ्यो
तिर तूति नगर सुख सँग म पाल्छु भन्थ्यो

बिश्वास कले निभयो चेतना अखरो भो रे
भरोसा जन्माउने बती पाल्छु भन्थ्यो

जर्जर भो रे उर्वर माटो, बाँधो कती राख्नु
रातले गन्दाकोख, पसिना हल्छु भन्थ्यो

पुर्बाको तिरो बिर्सिन्छ, कती छिटो आमा !
अब स्वाभिमान निखन्ने काम थाल्छु भन्थ्यो

दुई खोच विच अन्तर्निष्पत्तको हावाको फोक्का
अब त आफ्नै ज्ञान र पनमा डाल्छु भन्थ्यो

राहतको अनुभूती के गरेपे क्रम्यास झुके
कस्तो देख्छु सपना विक्रिती फाल्छु भन्थ्यो

साहित्य

रिस र आहिस

लघुकथा

नगिता राई लेप्चा

हामी गोर्खा प्राप्त गरेको बहुमूल्य गिफ्ट नै हो रिस र आहिस । आफूलाई मनपर्ने, आफूलाई सहन नहुने अतिथि वा अन्यायको काम भइरहेको देखा कसैप्रति ममता उठ्ने, रोप्, क्रोध आदिनाई रिस भनिन्छ । रिस भनेको जंगलमा लागेको डडेलो जस्तै हुन्छ । डडेलो निम्न गार्छ हुन्छ । एकपटक रिस उठेपछि सेलाउन गाह्रो हुन्छ । संसारमा कसैलाई नउठेको रिस हामी गोर्खहरूलाई उठ्छ । यो गोर्ख रिसलाई कायमा न्याउन सके निश्चय नै गोर्खहरूले संसार विजय गर्नुपर्ने । बाबै, बराम्ब, बिजु च्याञ्जुके पालेपछि उठ्ने रिसका पोका हामी गोर्ख सन्तानले आफ्नो बुद्धि अस्लाई समर्पित गरिसकेका छौ । यसैले बुढापाकाहरू भन्थे, रिस खा आफू बुद्धि खा बाँछ ।

रिस गोर्खहरूको ट्रेड मार्क हो । बिने रिसले गर्दा किन चाउरिस मरिच आफ्नै रागले भने जस्तो भइसकेका छौ । किनभने रिस हाम्रो जातिको पहिचान हो, चिन्तारी हो । हामी गोर्खहरूको रिस संसारभरिका मानिसहरूलाई थाहा छ । तर रिसएका गोर्खहरूले केही तयार गर्न सक्दैनन् भने कुरो पनि उनीहरूलाई थाहा छ । र त हाम्रो हक हाम्रो हकलाई धोक्ने भन्छन्, गोर्खहरू रिसाउँदैनन्, रिसाउँदैनन् रिसाउँदै केही नदैनन् । हाम्रो टाउकामा रिस, नाकको टुप्पोमा रिस आबिथि रिस । यसो भन्नु, हामी गोर्खहरूको शिरदेखि पुच्छुरसम्मै रिसै रिस । रिस उठेपछि हामी मरिचकोखै मरिचकोखै फेरि फेरि मरिचकोखै । हामी आवेसमा ग्यास बेल्नुजस्तै फुलिन्छौं अनि एकक्षणमै स्याप्यै पनि सुकिदिन्छौं । आवेसमा फुलिने अनि फेरि फेरि सुकिदिने । यही नै हो हाम्रो जातिको आइडेण्टिटी ।

गोर्खहरूको बीरताको कदर गर्दै विदेशीहरूले गोर्खहरूलाई सम्मानपूर्वक प्रदान गरेको गोरखाली शब्द, यो गोरखाली शब्द बीरताको परिचय हो । तर रिसको बुद्धिले भेटेर गोरखाली शब्दको पहिलो दुइ शब्द गोर उठे जना उठिन्थे हराइ पठाएकाले अब धानी बिच केही नभएको बाँधो मात्र भएका छौ हामी । हामी धाली । हाम्रो भंडार धाली । हाम्रो खेतना धाली । हाम्रो राजनीति धाली (खोको) । राजनीतिकारण रणनीतिहरू भन्नु धाली न धाली । रिस । क्युवा । विचार बुद्धि धाली । सपना धाली । हाम्रो लागि अस्ले सपना देखेने थाहा छ । हामी त्यो सपना पनि देख्न सकिरहेका छौ ।

भन्नु उसो होइन, रिसले हाम्र बराल्छ, विरोग बराल्छ । रिसले कसैलाई पनि जोड्दैन । नसोचि रिसाउने धानी परेको हामीगोर्ख जाति हाम्रो काम विधिपछि मात्र पशुतो गर्ने धानी छ । हामी हाम्रा रिसाउँछौ अनि फुर्दमा पलाउँछौ । यो गोर्ख रगतकै खेत हो । रिस उठेपछि के के गर्छौ गर्छौ तर रिसको पारा शून्य विधीमा आएपछि हामी सति पचार भन्थौ, के गर्नु भन्दाई हाई अड रेशर छ । रिसको क्रीकमा के के गर्ने भन्ने...एएससम्बन्धी निम्न । सरी । बस यो सरी शब्द कति सचेको हामी गोर्खलाई । रिस त भयो भयो । रिस तिही बोनस्वरुप आएको आहिस गोर्खहरू किफ्ट नै हो । रिस गोर्खहरूको ग्यान हो भने आहिस

हामीले आहिस गर्नुमात्रै उयान गुमायो । तर देखासिकी गर्न कहिल्यै जान्ने । रिसले हामीलाई पचाइसक्यो । हामीले रिस पचाउन जान्ने । सेनेरेमले हामी गोर्खहरूलाई खायो अनि आहिसले ओरिफिनस अथवा अर्थनिक बँदिर बनयो । अन्य जातिमा हामी हामी आफ्नो काम फते गर्ने कला हुन्छ । तर हामी गोर्खहरू भने रिस र आहिसको पिचमा मरिचपुर् बनिस्केको काम पनि आफ्नो हातबाट उम्काइ पठाउँछौं । हामी दुध बेचेर सेनेरेम टाउउठौ । अरुहरू भने सेनेरेम बेचेर दुध पिउँछन् । र त परैरु उच्च ओहोदमा चाकरी गर्छन् ।

हामीलाई अरुले सेनेरेम खात सिकायो तर हामीले अरुलाई सेनेरेम चाल्न सन्ध सिकाएनौ । यो गोर्ख जातिको उदार हृदयको परिचय हो । हामीले आफ्नै छिमेकी, शत्रु सन्तान, ईष्टिमिच, सामी संगीको आहिस गर्न मात्रै सिक्यौ तर देखासिकी गर्न कहिल्यै सिकेनौ, न कोशिस नै गर्नु । प्रेमी-प्रेमीका रिसाउँछु, खोने स्वास्नी रिसाउँछु । प्रेमि प्रेमिकाको रिसमा रिस गर्नु, हाडो फेर्ने वा रोम्पिटकता बढी हुन्छ । प्रेमिका दुईकुरा सानो कुरामा रिसाउँछे, प्रेमिका फेरमा आशा पाई ।

हामी बुकरीवीर पनि कन्भभरीर पनि । तर त्यसपछा पनि हाम्रो पछि रिसवीर, आहिसवीर र सनेरेमवीर । यी तीव्रबटा बीरत्व गोर्ख टाउकोदेखि पैतालामम्म जुका जस्तै टाँसिएको छ । धेरै हामीभित्र नभएको होइन । धेरै नहुनेछ विषयमा पुर्का उदाहरण हामीसित धेरै छन् । तर भने अतिशय धेरै नै रिस आहिस र सेनेरेमको किटानुते बाएर शोष भएको छ । जबरनमा यी किटानुते हामी गोर्खहरू जोतिग, टाउतिन सक्नेनी जबरनमा हामी कुनाको ग्याण्डा कैं मइरहन्छौ ।

अन्यायप्रति रिसाउनु बुद्धिमता हो । अर्थमा रिसाउनु नहुनेको कपाल चोपामे बाँधेर दुखाउनु हो । अब हामीले आहिस होइन देखासिकी गर्नु सिकने समय आएको छ । हामी बुकरीवीर पनि कन्भभरीर पनि । तर त्यसपछा पनि हाम्रो पछि रिसवीर, आहिसवीर र सनेरेमवीर । यी तीव्रबटा बीरत्व गोर्ख टाउकोदेखि पैतालामम्म जुका जस्तै टाँसिएको छ । धेरै हामीभित्र नभएको होइन । धेरै नहुनेछ विषयमा पुर्का उदाहरण हामीसित धेरै छन् । तर भने अतिशय धेरै नै रिस आहिस र सेनेरेमको किटानुते बाएर शोष भएको छ । जबरनमा यी किटानुते हामी गोर्खहरू जोतिग, टाउतिन सक्नेनी जबरनमा हामी कुनाको ग्याण्डा कैं मइरहन्छौ ।

अन्यायप्रति रिसाउनु बुद्धिमता हो । अर्थमा रिसाउनु नहुनेको कपाल चोपामे बाँधेर दुखाउनु हो । अब हामीले आहिस होइन देखासिकी गर्नु सिकने समय आएको छ ।

चित्रकला

दिपशना थापा

कक्षा: १०, जी.एस. निकेतन मा.वि. हेटौडा

